

BALFOUR DEKLARASYONU, 1917

[https://tr.wikipedia.org/wiki/Balfour_Deklarasyonu_\(1917\)](https://tr.wikipedia.org/wiki/Balfour_Deklarasyonu_(1917))

Balfour Deklarasyonu (1917), [Lloyd George](#)'un başbakanlığındaki Britanyalı savaş kabinesinde dışişleri bakanı olan [Arthur Balfour](#)'un girişimiyle başlatılan ve sonuçta [Filistin](#)'de bir [Yahudi](#) devletinin -İsrail- kurulmasıyla sonuçlanan girişimdir. 1917 yılındaki bu deklarasyon, ilk Balfour Deklarasyonudur. Balfour'un girişimiyle 1926 yılında, [Britanya sömürgeleri](#) hususunda ikinci bir Balfour Deklarasyonu yapılmıştır.

Lord Arthur Balfour, 2 Kasım 1917 tarihinde uluslararası [Siyonist](#) hareketin liderlerinden olan Lord Rothschild'e bir mektup göndererek, Filistin topraklarında bir Yahudi devleti kurulması konusunda İngiliz hükûmetinin destek vereceğini bildirmiştir.^[1] Britanyalıların [Araplara](#) yatırım yaptığı bir dönem olduğu için, bildiride 'ülkedeki öteki sakinlerin medenî ve dinî haklarının ihlal edilmemesi' şart koşulmuştur. [Osmanlı Devleti](#)'nin Orta Doğu topraklarının İngiltere ve Fransa arasında paylaşılması protokolü niteliğindeki [Sykes-Picot Antlaşması](#) ve Mekke Şerifi Hüseyin ile İngiltere'nin Mısır'daki Yüksek Komiseri McMahon arasındaki [gizli mektup teatisinin](#) ardından yapılan bu girişim, böyle bir maddeyi gerektirmiştir. Öte yandan [Şerif Hüseyin](#) ile [McMahon](#) arasında anlaşılan hususlara savaş sonrası uyulmamıştır.

Balfour Deklarasyonu olarak bilinen bu mektupta İngiliz Dışişleri Bakanı Balfour, [Siyonist](#) lider Rothschild'e şöyle hitap etmekteydi:

"Saygıdeğer [Lord Rothschild](#), Majestelerinin Hükûmeti adına kabineye sunulan ve kabul edilen Yahudi Siyonist isteklerini sempati ile karşılayan müteakip deklarasyonu iletmekten memnuniyet duyarım.

"Majestelerinin Hükûmeti, Filistin'de Yahudi'ler için bir millî yurt kurulmasını uygun karşılamaktadır ve bu hedefin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak için elinden geleni yapacaktır. Filistin'deki mevcut Yahudi olmayan toplumların sivil ve dinî haklarına ve başka ülkelerde yaşayan Yahudilerin sahip oldukları haklara ve siyasî statülerine zarar verecek hiçbir şeyin yapılmayacağı açıkça anlaşılmalıdır.

Bu deklarasyonu, Siyonist Federasyonu'nun bilgisine sunmanızdan memnuniyet duyacağım."

Saygılarımla Arthur James Balfour"

Bu mektupla Britanyalı Hükûmeti, Müslüman Arapların çoğunlukta bulunduğu Filistin bölgesini Yahudilere yurt olarak göstererek, bu bölgede bir Yahudi Devleti'nin kurulmasını desteklemiş ve böylece İsrail Devleti'nin kurulması yolunda en büyük adımlardan biri atılmıştır.

Siyonist liderlerden [H. Weizman](#) ve N. Skoly'un çabalarıyla yayımlanan bu mektubun ardından yapılan girişimlerle Filistin bölgesi Yahudi göçmenlerin yerleşimine resmen açılmıştır. Ancak Filistin'e taşınan Yahudi'ler sadece bölgeye yerleştikten sonra kendi köylerini ve [kibutzlarını](#) korumak amaçlı [Haganah](#), [Palmah](#), [Irgun](#) gibi örgütleri kurdular.^[2] Göç ile birlikte bölgeye gelen bir kısım Yahudilere yerleşik halktan bir kesim tapulu arazilerini %7'sine denk gelecek şekilde toprak sattığı iddia edilmektedir. Britanya toprak satımını durdurmuş ancak 1920 Ekimi'nde, [1. Dünya Savaşının](#) bitmesiyle, tekrar izin vermişti.^[3] Yahudi nüfusunun artmasıyla, Filistinliler, Yahudi köylerine saldırıda bulundular.^[2] Yahudi nüfusunun artmasıyla, Filistinliler ve Yahudiler arasındaki çatışmalar arttı ve iki taraftan da yüzlerce kişi öldürüldü. Ancak yaşanan çatışmalarda Filistinlilerin halk direnişi grupları halinde hafif silahlarla savaşmaları, Britanya başta olmak üzere birçok dünya gücünün silah desteği yaptığı İsraili askerlerle aralarında güç eşitsizliğine yol açtı. Bu güç eşitsizliği İsrail Devleti kurulduktan sonra da Tantara Katliamı ([Tantara Massacre \[en\]](#)) ve [Deir Yasin Katliamı](#) gibi kitlesel katliamlarda da kendini gösterdi.

[II. Dünya savaşının](#) ardından 14 Mayıs 1948'de İsrail devleti ilân edilmiş ancak Filistinliler ve [Arap devletlerinin](#) savaş açmasıyla devam etmiş ve İsrail'in üstünlüğüyle sona ermiştir.^[4]

Bu mektup ve bunun ardından gelişecek olan olaylar; dünyadaki Siyonist kesimin desteğinin [İtilaf Devletleri](#) yönüne çekilmesinde önemli rol oynamıştır.

Ayrıca [ABD](#) tarafından da desteklenmiştir. Amerika, [Orta Doğu](#)'da bir Yahudi devletinin bulunmasının, Orta Doğu politikaları için sağlam bir dayanak oluşturacağı varsayımında bulunmuştur.

Lord Balfour'un bu mektubu üzerine yürütülen girişimler; 1918 yılında [Fransa](#)'nın, hemen ardından da [İtalya](#)'nın desteğini sağlamıştır. ABD başkanı [Thomas Woodrow Wilson](#), 1918'in ekim ayında deklarasyonu desteklediklerini açıklamıştır.

Söz konusu deklarasyon, Orta Doğu'da bir İsrail Devletinin kurulmasına giden sürecin önemli bir kilometre taşıdır.

Kaynakça

1. "[Walter Rothschild and the Balfour Declaration](#)" Rothschild Archive.
2. "[The Role of Jewish Defense Organizations in Palestine](#) 12 Ağustos 2016 tarihinde [Wayback Machine](#) sitesinde [arşivlendi](#)." Jewish Virtual Library.
3. Alyeh L. Avneri (1982). "[The Claim of Dispossession: Jewish Land-settlement and the Arabs, 1878-1948](#) 14 Şubat 2017 tarihinde [Wayback Machine](#) sitesinde [arşivlendi](#)." Transaction Publishers. p.117. [ISBN 9781412836210](#). ... the High Commissioner promulgated an edict forbidding the sale of more than 300 dunams of land or the sale of land worth more than 3000 Palestinian Pounds (LP.), without his prior permission.
4. David Tal, *War in Palestine, 1948: Israeli and Arab Strategy and Diplomacy*, p. 153.